Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

HE 146/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2021

Luonnonsuojelun rahoitus

Tarja Haaranen
Ylijohtaja
Ympäristöministeriö
16.10.2020

METSO -ohjelma

- Metso-ohjelman tavoitteesta on toteutettu noin 80 % eli 77 000 hehtaaria. Ohjelman arvioidaan määrärahojen puolesta saavuttavan kokonaistavoitteensa vuoteen 2025.
- Vuoden 2021 määrärahataso eli vajaa 30 miljoonaa euroa mahdollistaa ensi vuoden tavoitteeksi noin 5 000 hehtaaria.
- Lisätalousarviossa (IV/2020) osoitettiin 20 miljoonan euron lisämääräraha erityisesti pohjoisten metsien suojeluun. Määrärahaa kohdennetaan erityisesti kolmen pohjoisimman ELY-keskuksen toimialueelle.
- Lisätalousarvion määrärahalla voidaan rahoittaa vapaaehtoisen suojelun kohteita METSO-ohjelman ulkopuolisilla alueilla ja alueilla, joissa METSO-tavoitteet on saavutettu, mutta kohdetarjontaa on runsaasti jäljellä.

Helmi-elinympäristöohjelma

- Helmi-ohjelmassa ennallistetaan ja suojellaan soita, kunnostetaan kosteikoita, lintuvesiä ja pienvesiä sekä tehdään luonnonhoitotoimia metsäisissä elinympäristöissä. Lisäksi kunnostetaan arvokkaita perinnebiotooppeja ja rantaluontoa. Toimilla edistetään myös ilmastonmuutoksen hillintää ja vesiensuojelua.
- Vuoden 2021 rahoituksesta kohdentuu Helmi-ohjelman toteutukseen noin 46 milj. euroa. Tästä noin 12 milj. euroa ohjautuu soiden vapaaehtoiseen suojeluun, noin 13 milj. euroa Metsähallituksen Luontopalveluille Helmi-ohjelman toimenpiteisiin ja noin 21 milj. euroa ELY-keskusten kautta ennallistamis- ja kunnostustoimiin.
- Vuonna 2021 Helmi-ohjelmasta valmistellaan esitys valtioneuvoston päätettäväksi, jolla ohjelma laajenee ympäristöministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön yhteiseksi ohjelmaksi. Ohjelmassa asetetaan tavoitteet sekä suojelualueille että niiden ulkopuolelle vuoteen 2030.

Metsähallituksen luonnonsuojelutehtävät

- Alueiden kestävyys ja luontoarvojen turvaaminen edellyttävät sitä, että kävijöiden ohjaaminen, reitit ja retkeilyä palvelevat rakenteet ovat kunnossa.
- Investointimäärärahaa ohjataan vuonna 2021 luontokohteiden rakennetun omaisuuden korjausvelan suunnitelmalliseen purkamiseen priorisoiden kulutuskestävyyden kannalta herkkiä kohteita ja vilkkaassa käytössä olevia alueita. Samalla voidaan parantaa luontomatkailun ja luonnon virkistyskäytön edellytyksiä.
- Määrärahaa ohjataan myös Helmi-ohjelmantoimenpiteisiin. Luontopalvelut panostaa valtion hallinnassa olevien luonnonsuojelualueiden hoitoon, luonnontilan ennallistamiseen sekä lajien ja luontotyyppien inventointiin ja seurantaan.

Rauhoitettujen lajien aiheuttamat vahingot

- Vuonna 2020 luonnonsuojelun määrärahoja on käytetty poikkeuksellisen paljon erityisesti valkoposkihanhien aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen (noin 2,7 milj. euroa). Suurimmat levähtävien hanhien määrät ovat olleet Pohjois-Karjalassa ja Kymenlaaksossa.
- Porotalousvahinkojen korvaamiseen on vuonna 2020 käytetty noin 1 milj. euroa.
- YM valmistelee lintupeltohanketta, joka alustavasti voitaisiin käynnistää vuoden 2021 alusta. Hankkeen yleisenä tavoitteena on valmistella ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävä tapa suunnitella ja perustaa lintupeltoja sekä testata erilaisia lintujen karkoituskeinoja.

Luonnonsuojelulain uudistus

- Tavoitteena on edistää luonnon monimuotoisuuden suojelua, edistää luonnonsuojelun hyväksyttävyyttä sekä selkeyttää hallinnollisia menettelyjä ja luonnonsuojelulain roolia osana muuta ympäristöä koskevaa lainsäädäntöä.

- Uudistukseen kuuluu kolme rinnakkaista hanketta:
  - ✓luonnonsuojelulain ajantasaistaminen
  - ✓ rauhoitettujen lajien aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisyn ja korvaamisen säädösvalmistelu
  - ✓ekologisen kompensaation kehittäminen.

- Rauhoitettujen lajien aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisyn ja korvaamisen uusi lakiluonnos on tällä hetkellä lausunnoilla ja HE on annetaan viimeistään tammikuussa 2021.
- HE luonnonsuojelulaiksi tarvittavine asetusluonnoksineen on annetaan eduskunnalle syksyllä 2021.

Kiitos!

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment